

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) predkladá Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ako iniciatívny materiál.

Platné znenie zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nie je v súčasnosti postačujúce vo viacerých oblastiach týkajúcich sa realizácie opatrení na zabránenie vzniku a šíreniu prenosných ochorení. Vychádzajúc zo skúseností z epidemiologickej praxe je nutné legislatívne upraviť niektoré ustanovenia zákona tak, aby právna úprava poskytovala komplexné požiadavky na prevenciu, epidemiologickú bdelosť a kontrolu prenosných ochorení z pohľadu národných i medzinárodných problémov v oblasti výskytu prenosných ochorení a z dôvodu ochrany obyvateľstva SR.

Cieľom návrhu zákona je úprava príslušných ustanovení zameraných na prevenciu a kontrolu prenosných ochorení v Slovenskej republike vzhľadom na odborné poznatky a skúsenosti vychádzajúce z epidemiologickej praxe za účelom posilnenia akcieschopnosti SR na úseku ochrany zdravia obyvateľstva pred prenosnými ochoreniami.

V zákone sa dopĺňajú viaceré epidemiologické pojmy potrebné pre aplikáciu preventívnych a represívnych opatrení, ktoré absentujú v súčasnom znení zákona. Skúsenosti ukázali, že je potrebné vydávať metodické usmernenia pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkov a poskytovateľov sociálnych služieb v oblasti ochrany verejného zdravia, napr. usmernenia na výkon hygieny rúk zdravotníckych pracovníkov, niektoré špeciálne postupy pre výkon dezinfekcie a sterilizácie. Vzhľadom na skutočnosť, že vláda SR schválila „Národný plán kontroly infekčných ochorení v SR“, dopĺňa sa tento do ustanovenia zákona týkajúceho sa úloh na úseku prevencie ochorení a iných porúch zdravia realizovaných Úradom verejného zdravotníctva SR a regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva.

Kolektívne zariadenie vytvára podmienky uľahčujúce zavlečenie a šírenie nákazy. Neočkované deti v kolektíve môžu byť prameňom pôvodcu nákazy pre iné deti, ktoré nemôžu byť očkované pre kontraindikáciu alebo sú neimúnne pre neschopnosť organizmu vytvoriť si ochranu. Z uvedeného dôvodu zákon stanovuje povinnosť zabezpečiť, aby do predškolského zariadenia bolo prijaté len dieťa, ktoré sa podrobilo povinnému pravidelnému očkovaniu zodpovedajúcemu veku dieťaťa podľa očkovacieho kalendára, alebo má potvrdenie od ošetrojúceho lekára, že je proti nákaze imúnne alebo nemôže byť očkované pre trvalú kontraindikáciu. Uvedené obmedzenie sa však nevzťahuje na plnenie povinnej školskej dochádzky vykonávanej podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na potrebu urýchleného prijatia protiepidemických opatrení príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva v prípade zavlečenia prenosného ochorenia do kolektívu sa zavádza povinnosť pre fyzické osoby-podnikateľov a právnické osoby, ktoré prevádzkujú zariadenie pre deti a mládež, viesť zoznam osobných údajov potrebných pre tento účel. Zároveň sa návrhom

zákona vypúšťa skutková podstata priestupku za nepodrobenie sa povinnému pravidelnému očkovaníu.

Navrhovanou novelou sa ďalej upravuje výkon štátneho zdravotného dozoru a definuje sa súbor činnosti s cieľom zistiť dôležité okolnosti na vymedzenie ohniska nákazy, posúdenie príčin a spôsobov šírenia prenosného ochorenia a na vykonanie potrebných opatrení na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosného ochorenia, ktorým je epidemiologické vyšetrowanie v ohnisku nákazy. Sleduje sa tým potreba koordinovaného účinného postupu orgánov verejného zdravotníctva a iných dotknutých orgánov štátnej správy v prípadoch zavlečenia a šírenia prenosných ochorení.

V prípade ohrozenia verejného zdravia sa dopĺňajú protiepidemické opatrenia nariadené Úradom verejného zdravotníctva SR alebo regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, ktoré sú nevyhnutné pre zabezpečenie ochrany verejného zdravia pri výskyte vysoko nebezpečnej nákazy, a ktoré v súčasnosti v zákone absentujú.

Cieľom navrhovanej právnej úpravy je aj reforma posudkovej činnosti orgánov verejného zdravotníctva, ktorá vychádza z Národného projektu „Optimalizácia procesov verejného zdravotníctva“. Niektoré reformné opatrenia boli premietnuté do materiálu „Návrh opatrení na zlepšenie podnikateľského prostredia III“, ktorý dňa 6. februára 2019 schválila vláda Slovenskej republiky uznesením č. 51/2019.

Posudková činnosť je v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. chápaná ako proces posudzovania a vyhodnocovania opatrení a návrhov z hľadiska ich možného negatívneho vplyvu na verejné zdravie, ktorého výsledkom je vydanie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia.

Posudková činnosť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. je chápaná ako proces posudzovania a vyhodnocovania opatrení a návrhov z hľadiska ich možného negatívneho vplyvu na verejné zdravie, ktorého výsledkom je vydanie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia.

Vypustením posudkovej činnosti pri vybraných typoch prevádzok ako aj prevádzok, ktoré už boli orgánom verejného zdravotníctva schválené a dochádza len k zmene fyzickej osoby – podnikateľa alebo právnickej osoby, ktorá priestory prevádzkovala a súčasne nedošlo k žiadnej zmene v prevádzkovaní a jej nahradením oznamovacou povinnosťou sa zníži nielen administratívna záťaž pre podnikateľov, ale aj ich priame a nepriame náklady spojené s touto procesno-posudkovou činnosťou orgánov verejného zdravotníctva. Uvedenou zmenou však nedôjde k zníženiu ochrany verejného zdravia, nakoľko tieto prevádzky budú naďalej povinné dodržiavať povinnosti ustanovené zákonom č. 355/2007 Z. z. a predpisov vydaných na jeho vykonanie v oblasti verejného zdravia a ich dodržiavanie bude naďalej kontrolované príslušným orgánom verejného zdravotníctva v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, ktorý bude zároveň možné zefektívniť a zintenzívniť vzhľadom na uvoľnenie kapacít dosiaľ využitých pri posudkovej činnosti. Cieľom navrhovaného opatrenia je zlepšenie podnikateľského prostredia.

Ďalšou reformnou zmenou je zrušenie povinnosti prevádzkovateľa predkladať orgánu verejného zdravotníctva na schválenie prevádzkové poriadky pre niektoré prevádzky, ako napr. pre ubytovacie zariadenia okrem zariadení sociálnych služieb, telovýchovno-športové zariadenia a zariadenia spoločného stravovania.

V rámci zlepšenia podnikateľského prostredia sa v navrhovanom zákone zrušuje povinnosť zamestnávateľov vypracovať prevádzkové poriadky pre prevádzky, v ktorých zamestnanci vykonávajú prácu v kategórii 1, pre prevádzky, v ktorých zamestnanci sú vystavení záťaži teplom alebo chladom, s výnimkou prevádzky, v ktorej zamestnanci vykonávajú rizikovú prácu, a pre prevádzky, v ktorých sú zamestnanci vystavení fyzickej záťaži, s výnimkou prevádzok, v ktorých zamestnanci vykonávajú rizikovú prácu.

V rámci zlepšenia podnikateľského prostredia sa ďalej zrušuje povinnosť predkladať príslušnému orgánu verejného zdravotníctva k žiadosti o uvedení priestorov do prevádzky doklad o oprávnení na podnikanie a doklad príslušného stavebného úradu o užívaní stavby na posudzovaný účel a zrušuje sa povinnosť predkladať osvedčenie o akreditácii v procese získania odbornej spôsobilosti. Povinnosť zamestnávateľov každoročne oznámiť ÚVZ SR vybrané údaje týkajúce sa zamestnancov v kategórii 2 sa nahrádza povinnosťou oznamovať vybrané údaje raz za 5 rokov. Zároveň sa racionalizuje ohlasovacia povinnosť subjektov vykonávajúcich dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov.

Cieľom novely zákona je aj zníženie regulácie fyzických a právnických osôb – prevádzkovateľov zariadení verejného stravovania pri zachovaní hygienických kritérií na prevádzku a bezpečnosť podávaných hotových pokrmov a nápojov, tým že sa umožní vstup osoby so spoločenským zvieratom (napr. psom, mačkou) do priestorov určených na konzumáciu stravy, ak to povolí prevádzkovateľ zariadenia verejného stravovania. Prevádzkovateľ zariadenia verejného stravovania zároveň zabezpečí označenie o povolení vstupu so spoločenským zvieratom na viditeľnom mieste pri vstupe do priestorov prevádzky určených na konzumáciu stravy, aby sa spotrebiteľia mohli rozhodnúť, či navštívia takúto prevádzku.

So zreteľom na zachovanie ochrany verejného zdravia, umožnenie vstupu spoločenských zvierat do priestorov určených na konzumáciu stravy nesmie znížiť, resp. ohroziť hygienickú úroveň prevádzky ani ohroziť zdravotnú bezpečnosť podávaných pokrmov a nápojov. Z tohto dôvodu prevádzkovateľ verejného stravovania doplní požiadavky na hygienicko - sanitačný režim v prevádzkovom poriadku.

Návrhom zákona sa ďalej stanovujú podmienky pre výkon činnosti plavčíka, ktorými sú vek minimálne 18 rokov a povinnosť absolvovať akreditovaný kurz prvej pomoci.

V neposlednom rade sa návrhom zákona stanovuje obmedzenie pre prevádzkovateľov solárií, aby služby zamerané na opaľovanie kože umelými UV žiaričmi neposkytovali osobám mladším ako 18 rokov. Pri používaní solária je organizmus vystavený pôsobeniu umelých zdrojov UV žiarenia. Toto žiarenie je na základe aktuálnych vedeckých poznatkov klasifikované Medzinárodnou agentúrou pre výskum rakoviny (IARC) ako dokázaný karcinogén, teda faktor, ktorý predstavuje určité zdravotné riziko. V posledných rokoch bol vo svete zaznamenaný významný nárast výskytu melanómu kože hlavne medzi mladými ženami. Výskumy dermatológov preukázali, že osoby, ktoré veľmi často používajú soláriá, majú 2,5- až 3-krát väčšiu pravdepodobnosť vzniku rakoviny tohto typu. Opaľovanie kože v soláriu z tohto dôvodu nie je vhodné pre niektoré citlivé skupiny populácie vrátane osôb mladších ako 18 rokov. Riziko je u populácie v tejto vekovej kategórii väčšie, nakoľko koža je v tomto veku omnoho tenšia a citlivejšia, pričom pokožka nie je schopná vyprodukovať dostatok pigmentu na zachytávanie lúčov UV žiarenia.

Návrh zákona má negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, nemá vplyv na životné prostredie, informatizáciu spoločnosti, má pozitívny sociálny vplyv a negatívny sociálny vplyv a má pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie.

Návrh zákona nemá vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými zákonmi, so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi platnými v Slovenskej republike, s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.